MIHAELA SECRIERU

G. G. NEAMŢU ŞI *PREDICATUL ÎN LIMBA ROMÂNĂ*

Lucrarea distinsului profesor şi lingvist G.G. Neamţu *Predicatul în limba română* (1986) are atributul fundamental de a fi o veritabilă contribuţie la teoriile sintactice româneşti în ceea ce priveşte metanoţiunea de predicat. Începem, aşadar articolul nostru cu o aserţiune şi, evident, ne propunem în conţinutul lui să o argumentăm exhaustiv. Este un mod generic de afirmaţie faptul că toţi sintacticienii români s-au pronunţat privind punctele fierbinţi ale teoriilor sintactice tradiţionale româneşti, dar, de fapt, toate aspectele sintaxei româneşti plecând de la existenţa unor astfel de puncte de contradicţie au un istoric teoretic evolutiv, toate au suscitat interes, au constituit provocări teoretice şi au primit cele mai interesante şi contradictorii soluţii, iar problema predicatului nominal, cu subiacenţa predicativităţii sau nonpredicativităţii verbului *a fi*, a fost un subiect controversat, este şi va rămâne pentru toţi cercetătorii în continuare un punct de contradicţie interpretativă. Observăm însă că recenta GALR (2005/2008) păstrează, practic intactă, ideea de forţă a nonpredicativităţii verbului *a fi*, ceea ce confirmă observaţiile noastre de mai sus, anume că teorii şi tratate importante din sintaxa românească se sprijină, de fapt, pe acest pilon al verbului copulativ. Dacă am încerca să citim oricare din tratatele româneşti omiţând această teorie centrală, am observa că întreaga arhitectură sintactică a acelui tratat s-ar prăbuşi lovită de initeligibilitate.

În ceea ce priveşte problema funcţiei sintactice complexe a predicatului nominal în limba română, dacă ne imaginăm o axă a teoriilor, observăm că trei teorii polarizează întregul *display* de soluţii propuse de specialişti şi aceste teorii *cluster* au şi atributul important că secondează în mod epistemologic chiar dezvoltarea şi maturizarea sintaxei româneşti tradiţionale. Este vorba de:

1. teoretizarea şi admiterea verbelor copulative, a verbului copulativ *a fi* şi a predicatului nominal,

2. teoretizarea şi admiterea verbelor semicopulative (copule lexico-gramaticale) şi a predicatului nominal-verbal şi

3. teoretizarea faptului că toate verbele româneşti sunt predicative şi admiterea existenţei doar a predicatului verbal.

Reprezentanţii avangardişti şi de referinţă ai fiecăreia dintre aceste teorii îi considerăm pentru teoria de sub 1. pe I. Heliade Rădulescu (1828/1980), pentru teoria de sub 2. pe Paula Diaconescu (1957), iar pentru teoria de sub 3. pe G. G. Neamţu (1971, 1972, 1979, 1980 (a,b), 1986). Acest ultim lingvist are meritul de a fi pus la îndoială, într-o lucrare monografică, pentru prima dată în sintaxa tradiţională axiomatică, teoria secularizată a absolutismului copulativ al verbului *a fi* şi al existenţei predicatului nominal, iar excursul critic pe care l-a întreprins în cele 231 de pagini ale acesteia sunt acum obiectul discuţiei noastre de faţă. Nu ne referim aici la ob-

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

servaţiile răzleţe din variile articole premergătoare monografiei în discuţie ale aceluiaşi autor (1971, 1972, 1979, 1980a, 1980b), ci facem trimitere specifică la monografia *Predicatul în limba română* (1986) a lui G. G. Neamţu, lucrare care conţine pe deplin toate argumentele prin care contribuţia lingvistului amintit poate fi considerată un moment important în dezvoltarea sintaxei româneşti. Ne vom ocupa în cele ce urmează de aceste argumente sintetizate de noi, dar regăsite, într-o formă sau alta, şi în lucrarea lui G. G. Neamţu, iar ca metodă de lucru vom utiliza inferarea de judecăţi, apelând la citatul comentat, astfel încât deplinătatea şi forţa ideilor lingvistice ale sintacticianului G. G. Neamţu să fie pe deplin afirmate. Sintetizând ideile teoretice de forţă ale lucrării amintite, credem că trei dintre ele se impun ca importante şi circumscriu întreaga structură teoretică:

1. „caracterul neunitar (bifuncţional)" al predicatului nominal (Neamţu 1986, p. 6, 56–64);

2. „[...] existenţa unui singur tip de predicat, şi anume verbal, totdeauna monolexematic" (*ibidem*, p. 5, 65–66, 67–80);

3. „numele predicativ" este o funcţie sintactică extrapredicativă (*ibidem*, p. 6, 94 şi urm.).

Aceste aserţiuni teoretice sunt legate silogistic de autor, adică derivă una din cealaltă şi sunt dublate de soluţii teoretice amplu argumentate în plan interpretativ şi conceptual sau terminologic. Referindu-ne la aceste trei idei centrale enunţate mai sus, idei greu de admis şi astăzi de către unii lingvişti, trebuie să observăm că unele din ele au fost avansate şi de alţi lingvişti, înaintea lui G. G. Neamţu, la fel, fără ca aceste teorii să aibă anvergură, dar mai important este faptul că, în esenţa lor, unele din aceste idei teoretice au fost, de-a lungul timpului, reconfirmate pe căi diferite şi de alţi sintacticieni, nu puţini, ceea ce întăreşte valoarea teoretică întru totul corectă a acestora, precum şi pe cea de precursor notabil a sintacticianului clujean (cf. Neagoe 1969; Neamţu 1986, *passim*; Secrieru 1995, p. 112 şi urm.; 1997, p. 67 şi urm.; 1998, *passim*; 2001, *passim*).

Observăm că, personal, nici noi nu agreăm în totalitate unele dintre soluţiile interpretative şi terminologice avansate de către G. G. Neamţu, dar respectăm şi recunoaştem importanţa lucrării şi din alte puncte de vedere: pentru prima dată în sintaxa românească modernă discursul ştiinţific este condus atât de ferm de pe poziţii critice şi obiective, încât cu greu lingvistul receptor ar fi putut combate argumentaţia atât de bine construită prin contraargumente la fel de solide. Ne pare rău să constatăm însă că, deşi ar fi putut deschide noi perspective critice în sintaxă, lucrarea tânărului şi proaspătului doctor în filologie, pe atunci, i-a adus acestuia doar recunoaşterea valorii personale şi nu a dus la apariţia unor noi lucrări de aceeaşi consistenţă.

Ne vom referi în continuare, aşa cum am spus, la ideile teoretice centrale ale lucrării, precum şi la altele subiacente, dar la fel de importante, încercând şi câteva comentarii punctuale. În ceea ce priveşte ideile preliminare de la care porneşte

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

G. G. Neamţu, şi acestea sunt de importanţă ca repere de judecată în privinţa problemei „predicatului nominal”. Este vorba de:

A. Problema *formei* şi a *conţinutului* în interiorul nivelului sintactic, surprinsă de G. G. Neamţu în următoarea aserţiune:

> „Predicaţia, ca «raportare a conţinutului unui enunţ la realitatea obiectivă reflectată», nu este o funcţie a propoziţiei, ci chiar conţinutul ei» (Neamţu 1986, p. 15).

Comentând această afirmaţie, observăm că nu a fost în obişnuinţa teoretică a sintaxei româneşti discutarea noţiunilor de *formă sintactică* şi de *conţinut sintactic* ca noţiuni apropriate strict acestui nivel, respectiv din perspectiva stabilirii specificităţilor acestora. De altfel, în căutarea semnificaţiei de conţinut sintactic nu au plecat mulţi lingvişti sau sintacticieni, deşi se acceptă faptul că aceste două noţiuni sunt universalii lingvistice şi că ele se materializează în toate nivelele limbii. Unii cercetători care şi-au pus problema specificităţii noţiunii de conţinut sintactic au oferit o soluţie de suprafaţă: unităţile sintactice au conţinut dacă se află în acelaşi plan sintactic, fie planul comunicării directe (PCD), fie planul comentariilor la comunicarea directă (PCCD) (Dimitriu 1982, p. 137), dar acest lucru nu ţine de natura internă a enunţului sintactic şi nici de semnificaţia ideii de conţinut sintactic, ci este de natură statică, descriptivă şi ţine de localizarea sau de situarea enunţului sintactic în raport de alte enunţuri sintactice. Nici simpla transgresare a noţiunii de predicaţie din teoriile aristotelice în cele moderne nu este suficientă pentru a înţelege şi pentru a defini noţiunile de formă şi de conţinut sintactic. Ce face o propoziţie să fie propoziţie nu este numai existenţa unui predicat, ci conţinutul sintactic al acestei propoziţii, ne referim la cele trei componente ale conţinutului sintactic: *conţinutul funcţional*, *conţinutul categorial* şi *conţinutul denotativ*, care nu au fost discutate în mod aplicat la realitatea sintactică a propoziţiei, chiar şi după ce au fost teoretizate de Sorin Stati (1967, p. 134 şi urm.). O fundamentare teoretică a noţiunilor de conţinut sintactic la nivelul lingvisticii şi sintaxei româneşti ar fi avut un efect de limpezire a percepţiei privind comportamentul sintactic şi descrierea sintactică a fiecărei categorii sintactice avute în vedere. Aserţiunea lui G. G. Neamţu pune însă în ecuaţie trei concepte: *funcţie sintactică*, *predicaţie (sintactică)* şi *conţinut sintactic*, concepte care trebuie bine surprinse din perspectiva interconexiunilor lor teoretice şi a efectelor practice, cel puţin binar: cele de funcţie sintactică şi de conţinut sintactic, pe de o parte, şi cele de predicaţie şi de conţinut sintactic, pe de altă parte. Gradul mare de abstractizare a acestor concepte şi înţelegerea conexiunilor şi determinărilor lor pot aduce beneficii reale asupra înţelegerii dinamicii sintactice a unui enunţ sintactic. În ceea ce ne priveşte, credem că teoria lui Sorin Stati, ameliorată, aşa cum am prezentat-o în lucrarea *Nivelul sintactic al limbii române* (Secrieru 2007, p. 56–57)[1], clarifică aceste raporturi dintre conceptele

[1] Reproducem aici, cu puţine modificări, informaţiile consemnate de noi în volumul amintit: „Conţinutul sintactic al funcţiei sintactice se structurează în trei dimensiuni, respectiv presupune coexistenţa la nivelul cuvântului morfologic a trei componente majore: conţinutul funcţional, conţinutul categorial şi conţinutul denotativ (Stati 1967, p. 134). Conţinutul funcţional cuprinde, în viziunea

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

amintite: funcţie sintactică, predicaţie (sintactică) şi conţinut sintactic şi reconfigurează arhitectura teoretică a sintaxei româneşti.

B. Repunerea în termeni gramaticali riguroşi a problematicii raportului sintactic dintre subiect şi predicat:

> „De cele două funcţii ale verbului – predicat în propoziţie, c o e z i v ă (structurală «organizatorică») şi a s e r t i v ă (comunicativă, generatoare de enunţ), se leagă una din problemele mult discutate în gramaticile româneşti (şi străine de altfel), fără o rezolvare unitară până în prezent, şi anume raportul sintactic dintre predicat şi subiect" (Neamţu 1986, p. 16).

lingvistului care o teoretizează, două elemente importante: «funcţia unui functor împreună cu însuşirea sa de a satisface o funcţie» (*ibidem*, p. 135), ceea ce ni se pare însă a fi două aspecte ale aceleiaşi trăsături ale unui cuvânt: însuşirea de a îndeplini o funcţie sintactică fiind conţinută implicit în însăşi funcţia sintactică. În ceea ce ne priveşte, am redefini acest conţinut funcţional, tot prin două elemente, astfel: a) funcţia sintactică a unui cuvânt; b) capacitatea sa de a impune altui cuvânt o funcţie sintactică, elemente de care ne vom folosi în expunerea noastră. Conţinutul categorial implicat la nivelul funcţiei sintactice este, şi după părerea noastră, decompozabil, de asemenea, în două elemente: a) «categoria sintactică exprimată»": «subiect», «agent», «obiect» etc. şi b) «forma sintactică» (Stati 1967, p. 134 şi urm.) a acestor categorii. Cel de-al doilea element vizează faptul că o anumită funcţie sintactică are şi o anumită «formă» morfologică marcată prin categorii gramaticale purtătoare ale conţinutului sintactic şi că, de exemplu, o funcţie sintactică poate beneficia fie de o singură formă (de exemplu, complementul intern în limba română cunoaşte doar o singură realizare, la nivel intrapropoziţional şi în condiţii strict determinate: radicalul său morfologic trebuie să fie identic cu radicalul regentului verbal, *am visat un vis*, sau cel mult să fie din acelaşi câmp semantic, *am dormit un somn*), fie are mai multe «forme» (subiectul cunoaşte o paradigmă sintactică datorită multiplelor realizări asigurate de formele diferite ale cuvintelor morfologice, atât din punctul de vedere al clasei din care face parte (substantive, numerale, pronume etc.), cât şi din punctul de vedere al diversităţii realizărilor chiar în cadrul claselor (substantivele în N, dar şi în G, Ac. pot îndeplini funcţia sintactică de subiect). În viziunea noastră, conţinutul categorial obiectivează şi diferenţele pe care le cunoaşte o funcţie sintactică în interiorul propriei paradigme sintactice prin particularizări şi specificităţi formale (cf. atributul substantival genitival: *cartea prietenului vs* atributul substantival genitival prepoziţional: *lupta contra nedreptăţii* etc.). De asemenea, conţinutul categorial ca sintagmă indică cu claritate faptul că forma are şi ea un conţinut, la fel cum conţinutul are o formă. Este o subtilitate pe care o avansase L. Hjelmslev, dar care nu a fost complet explicitată până acum, cel puţin la nivelul sintaxei. În ceea ce priveşte «conţinutul denotativ» («referenţial») este o componentă pe care am putea-o numi semiotic-sintactică a funcţiei sintactice, întrucât vizează informaţia semantică a părţii de vorbire cu implicaţii sintactice. Acest conţinut nu este prezent însă cu rigoare la toate funcţiile sintactice, întrucât uneori sfera lui se suprapune peste primul element al conţinutului categorial (cf., *supra*, «categoria sintactică exprimată», «subiect», «agent», «obiect» etc.). Conţinutul denotativ vizează diferenţele «semantice», de la nivelul aceleiaşi realizări a unei funcţii sintactice. De exemplu, realizarea numită atribut substantival genitival are mai multe conţinuturi denotative conferite de «conţinutul semantic fundamental al cazului genitiv» (Irimia 1987, p. 70): apartenenţa şi sensurile sale derivate: posesia: *casa vecinului*; înrudirea: *nepotul mamei*; originea: *urmaşii dacilor*; spaţialitatea: *în curtea şcolii*; obiectivitatea (în sens de «cel care suferă o acţiune»): *citirea cărţii*, *legarea snopilor*, *culesul merelor*; subiectivitatea (în sens de «cel care face o acţiune»): *hotărârea comisiei*, *răsăritul soarelui*, *plecarea tatălui* etc. Comparând cele trei componente ale conţinutului sintactic, mai observăm că primele două: conţinutul funcţional şi conţinutul categorial prevalează ca importanţă, fiindcă determină identitatea specifică a unei funcţii sintactice, la nivelul funcţiilor sintactice principale, iar conţinutul denotativ este mai important, de exemplu, în taxinomia internă a circumstanţialelor" (Secrieru 2007, p. 56–57).

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

Această aserţiune este una validă şi foarte importantă, fiindcă trimite la reconsiderarea originii noţiunii de predicaţie, din perspectiva teoriilor structurilor sintactice de adâncime şi de suprafaţă şi chiar ale teoriilor sintactico-semiotice ale cazurilor. Teoriile sintactice, susţinute de unii sintacticieni români, ale dependenţei bilaterale, dependenţei reciproce sau interdependenţei etc., care ignoră direcţia unică de realizare a raporturilor sintactice generatoare de funcţii sintactice, dinspre regent spre subordonat (ca şi dinspre antecedent spre apoziţie, ori dinspre subiect spre predicat), precum şi preeminenţa formală a mărcilor raportului contractat asupra sensului sintactic sunt surprinse în vulnerabilităţile lor de G. G. Neamţu:

> „Or, prin aceasta se postulează existenţa unei relaţii sintactice dublu realizate, prin acord verbal (dinspre predicat spre subiect) şi prin recţiune (dinspre subiect spre predicat), nesocotindu-se caracterul exclusiv al mijloacelor de realizare a raporturilor (ori acord, ori flexiune, ori joncţiune etc., dar nu şi una şi alta[2]) (*ibidem*, p. 18).

Este pentru prima dată când se denunţă clar ambiguitatea teoriei sintactice a interdependenţei dintre subiect şi predicat cu argumente formale indubitabile. Acest lucru îl conduce pe lingvistul G. G. Neamţu şi la abordarea următoarei probleme centrale a sintaxei româneşti:

B'. Problema acordului ca marcă sintactică a raportului sintactic dintre subiect şi predicat.

Două sunt aserţiunile importante în privinţa acestui raport sintactic, care privesc exclusiv forma raportului sintactic dintre subiect şi predicat, formă care este garanţia caracterului lingvistic, prin aceea că asigură manifestarea categorială, bazată pe opoziţii, a faptelor lingvistice. Este vorba mai ales de două practici interpretative, generalizate la nivelul lingvisticii româneşti.

Prima, de a nu lua în discuţie elemente esenţiale care ar putea răsturna interpretările dorite de către sintactician:

> „Acordul, ca element care ar infirma teza în discuţie este în mare măsură trecut sub tăcere, iar, atunci când este luat în consideraţie, tratamentul său este neunitar sau chiar contradictoriu” (*ibidem*, p. 20).

A doua, de a adapta conceptele la practica interpretativă dorită, fără a avea temerea că această operaţie neştiinţifică se constituie într-un fals periculos al ştiinţei. În cadrul raportului dintre subiect şi predicat, de exemplu, unii sintacticieni au ales să afirme că acordul este al regentului faţă de subordonat, şi nu invers, la care G. G. Neamţu obiectează că:

> „O asemenea orientare a acordului, dincolo de nemotivarea ei, dizolvă practic conceptul de acord, făcându-l inutilizabil pentru gramatician, indiferent dacă e vorba de acordul verbal sau de cel nominal” (*ibidem*, p. 21).

Observăm şi noi că jocul incorect al practicilor interpretative au făcut enorme deservicii dezvoltării lingvisticii româneşti. Toate aceste idei preliminare sunt ide-

[2] Aici G. G. Neamţu face trimitere şi la lucrările lui D. D. Draşoveanu (1968, 1974).

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

ile centrale în limitele cărora se înscrie problema predicatului nominal, iar, odată ce aceste idei sunt puse sub semnul incorectitudinii silogistice, este imperios necesar să se reconsidere însăşi teoria verbului copulativ. De aceea, sub aceste idei preliminare generice de mai sus se aşază ideile punctuale prin care G. G. Neamţu rezolvă problema „verbului copulativ", idei pe care le vom prezenta şi comenta, punctual, mai departe.

Notăm pentru început că precursorii şi succesorii cei mai notabili ai aserţiuni că *predicatul nominal este bifuncţional sintactic* sunt: D. D. Draşoveanu (1970, 1971, 1973), Elena Neagoe (1969), Valeria Guţu Romalo (1973), Vasile Şerban (1974), Petru Zugun (1978), G.G. Neamţu (1971, 1972, 1979, 1980a, b, 1086), Mihaela Secrieru (1999, 2001). Am consemnat mai sus, cronologic, toate lucrările lui G. G. Neamţu care au ca obiect problema predicatului nominal, dar cele mai importante argumente ale teoriei predicativităţii verbului *a fi* le găsim în lucrarea monografică *Predicatul în limba română* (1986), la p. 57–66. Este vorba despre cinci argumente de natură gramaticală, augmentate cu alte cinci argumente, derivate din primele, care au o logică atât de puternică, încât singure ar fi fost suficiente pentru a răsturna teoria seculară a unităţii funcţionale sintactic a predicatului nominal. La acestea se adaugă câteva argumente de natură lexicală. Consemnăm mai jos, în cuvintele noastre, unele dintre aceste argumente.

Din punct de vedere formal şi gramatical,

1. verbul *a fi* are flexiune verbală proprie şi completă;
2. verbul *a fi* stabileşte un raport sintactic la stânga, cu numele subiect;
3. verbul *a fi* face parte dintr-o structură ternară, fiind un verb bivalent asemănător tranzitivelor;
4. verbul *a fi* este purtătorul indicilor de predicaţie verbali şi propoziţionali nu din raţiuni relaţionale (nu are valoare de conectiv), ci în sine şi pentru sine, adică are valoare predicativă;
5. sintagma verb + adjectiv este discutabilă, din perspectiva noţiunii de acord;
6. subordonarea numelui predicativ faţă de verbul copulativ este un fapt agreat şi demonstrat în lingvistica străină;
7. Autorul face pentru prima dată în teoria sintactică românească analogia dintre falsa apoziţie nominativală şi statutul numelui predicativ exprimat prin substantiv în nominativ;
8. utilizarea termenului „funcţie" pentru verbul copulativ este proprie şi trimite la cea de predicat;
9. verbul aşa-zis „copulativ" are valoare predicativă pentru că răspunde rigorii categoriei unicităţii;
10. extensiunea numelui predicativ într-o subordonată distinctă pune sub rezervă admiterea unităţii funcţionale a predicatului nominal.

Din punct de vedere lexical, în ceea ce priveşte verbul *a fi*, G. G. Neamţu consemnează şi următoarele aspecte:

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

(1) Adjectivele, substantivele, adverbele etc. îşi păstrează individualitatea lexical-sematică şi în calitatea lor de nume predicative (pe lângă *a fi* sau alt verb din serie).

(2) Coexistenţa din punct de vedere semantic a celor doi termeni („complementaritate semantică nemarcată”[3]) nu poate conduce la afirmarea unităţii lor semantice, deoarece, în această situaţie, predicatul nominal s-ar apropia până la identificare de locuţiuni.

(3) Cum orice grup „V_{COP} + NP” ar putea fi luat drept unitate semantică, ar însemna să avem tot atâtea «unităţi semantice» câte predicate nominale” (Neamţu 1986, p. 65).

Este pentru prima dată în lingvistica românească când sintagma gramaticală a predicatului nominal este descrisă atât static, cât şi dinamic, adică din toate perspectivele sale interne şi externe, astfel încât mecanismul funcţionării ei să fie relevat pe deplin. Cele zece puncte ale demonstraţiei caracterului bifuncţional al predicatului nominal sunt, de fapt, un inventar de criterii după care poate fi probată predicativitatea unui verb, iar cele trei argumente lexical-semantice întăresc acest inventar de criterii. Consemnăm că aceste criterii nu sunt consemnate altundeva în literatura de specialitate, teoria predicatului nominal în litera şi spiritul ei fiind difuză la nivelul întregii literaturi de specialitate, iar faptul că G. G. Neamţu pune pentru prima dată în sinteză aceste criterii, ca răspuns al teoriei generice, este un merit ce trebuie evidenţiat. Fără a insista asupra întregului traseu parcurs de lingvist în monografia sa, notăm că, din inferenţele silogistice desfăşurate de specialist, rezultă cu mare pregnanţă că cele două componente clasice ale predicatului nominal sunt, de fapt, funcţii sintactice autonome, *în sine* şi *pentru sine*. Soluţia propusă de lingvist este acceptarea unui predicat verbal: „verbul la modul personal este singur predicat fără vreun ajutor din afară” şi „nici un predicat nu este din punct de vedere lexico-sintactic compus sau complex, ci de un singur fel, simplu, adică monolexematic” (*ibidem*, p. 210), dar insuficient semantic, completăm noi, şi nu a unui predicat nominal, iar numele predicativ este văzut de către lingvist drept un adjunct verbal primar. În ceea ce ne priveşte, mergem mai departe cu afirmaţiile, demonstrând caracterul dublu relaţionat al funcţiei sintactice de nume predicativ, inspiraţi de aserţiunea lingvistului de faţă, (consemnată de noi *supra*, sub **3.**) considerăm că verbul *a fi* face parte dintr-o structură ternară, de tipul: $nume_1$ + verbul *a fi* + $nume_2$, (fiind un verb bivalent asemănător tranzitivelor), iar dacă din punct de vedere semantic $numele_2$ caracterizează intrinsec $numele_1$ de la stânga verbului *a fi* atunci la nivelul $numelui_2$ avem o dublă relaţionare simultană la un nume şi un la un verb, respectiv avem la nivelul $numelui_2$ de fapt un *cumul de funcţii sintactice*[4]. Dacă G. G. Neamţu, prin metatermenul *adjunct primar verbal*, păstrează în sfera imediată a verbului vechiul nume predicativ, prin dubla relaţio-

[3] G. G. Neamţu trimite aici la studiul din 1973 al lui D. D. Draşoveanu.

[4] Această teorie o expunem *passim* în Secrieru 1999, precum şi în ediţiile ulterioare (2007 ş.a.), dar o demonstrăm cu mai multă forţă în Secrieru 2001.

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

nare simultană, noi încercăm să sugerăm echidistanţa determinării şi, implicit, scoaterea vechiului nume predicativ de sub semantismul exclusiv al verbului şi să constatăm autonomizarea lui funcţională.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

CL = „Cercetări de lingvistică”, Cluj, I, 1956 şi urm.

Diaconescu 1957 = Paula Diaconescu, *Rolul elementului verbal în componenta predicatului nominal*, în SG, vol. II, 1957, p. 105–120.

Dimitriu 1982 = C. Dimitriu, *Gramatica limbii române explicată*. *Sintaxa*, Editura Junimea, Iaşi, 1982.

Draşoveanu 1968 = D. D. Draşoveanu, *Observaţii asupra cuvintelor relaţionale*, în CL, XIII, 1968, nr. 1, p. 19–32.

Draşoveanu 1970 = D. D. Draşoveanu, *Un acord discutabil*, în CL, XV, 1970, nr. 2, p. 307–313.

Draşoveanu 1971 = D. D. Draşoveanu, *O categorie sintactică – unicitatea*, CL, XVI, 1971, 1971, p. 325–335.

Draşoveanu 1973 = D. D. Draşoveanu, *Sintagma „verb + adjectiv” – o certitudine*?, în CL, XVIII, 1973, nr. 2, p. 265–277.

Draşoveanu 1974 = D. D. Draşoveanu, *Sensul relaţional şi expresia lui în limba română* (Rezumatul tezei de doctorat), Cluj-Napoca, 1974.

GALR 2005, 2008 = *Gramatica limbii române*, vol. I. *Cuvântul*; vol. II. *Enunţul*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005 (tiraj nou, revizuit, 2008).

Guţu Romalo 1973 = Valeria Guţu Romalo, *Sintaxa limbii române*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973.

Irimia 1987 = Dumitru Irimia, *Structura gramaticală a limbii române. Numele şi pronumele. Adverbul*, Editura Junimea, Iaşi, 1987.

LR = „Limba română”, Bucureşti, I, 1952 şi urm.

Neagoe 1969 = Elena Neagoe, *Observaţii asupra definiţiei verbului copulativ*, în CL, XIV, 1969, nr. 1, p. 95–97.

Neamţu 1971 = G. G. Neamţu, *Despre auxiliare. Cu privire specială la „a fi”*, în CL, XVI, 1971, nr. 2, p. 355–363.

Neamţu 1972 = G. G. Neamţu, *Termeni regenţi pentru determinanţii (complementul) predicatului nominal*, CL, XVII, 1972, nr. 1, p. 51–66.

Neamţu 1978 = G. G. Neamţu, *Note pe marginea conceptului de* ***proces***, în StUBB, Philologia, XXIII, 1978, fasc. 1, p. 42–45.

Neamţu 1979 = G. G. Neamţu, *În problema „predicatului nominal”*, în LR, XXVIII, 1979, nr. 5, p. 487–491.

Neamţu 1980a = G. G. Neamţu, *Despre conţinutul lexical-semantic al verbului* ***a fi***, în StUBB, Philologia, XXV, 1980, fasc 1, p. 11–16.

Neamţu 1980b = G. G. Neamţu, *Trei probleme de morfosintaxă a expresiilor fixe cu „a fi”*, în StUBB, Philologia, XXV, 1980, fasc 2, p. 51–57.

Neamțu 1986 = G. G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

Neamțu 1986 = G. G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

Rădulescu 1828/1980 = Ion Heliade Rădulescu, *Gramatica românească*, Sibii, 1828; ediţie şi studiu de Valeria Guţu Romalo, Editura Eminescu, Bucureşti, 1980.

Secrieru 1995 = Mihaela Secrieru, *Element predicativ suplimentar, nume predicativ sau cumul de funcţii sintactice*?, în „Analele Universităţii «Ştefan cel Mare»”, Suceava, IV, 1995, p. 112–118.

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)

Secrieru 1997 = Mihaela Secrieru, *Consideraţii asupra numelui predicativ*, în „Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară”, Chişinău, nr. 1 (169), 1997, p. 67–77.
Secrieru 1998, 2007 = Mihaela Secrieru, *Nivelul sintactic al limbii române*, Editura Geea, Botoşani, 1998; ediţia a II-a, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2007).
Secrieru 2001 = Mihaela Secrieru, *Cumulul de funcţii în limba română (elementul predicativ suplimentar)*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2001.
SG = *Studii de gramatică*, vol. I–III, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1956–1961.
Stati 1967 = S. Stati, *Teorie şi metodă în sintaxă*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1967.
StUBB = „Studia Universitatis «Babeş-Bolyai»”. Series Philologia, Cluj-Napoca, I, 1956 şi urm.
Şerban 1974 = Vasile Şerban, *Teoria şi topica propoziţiei în româna contemporană*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1974.
Zugun 1978 = Petru Zugun, *Părţile de propoziţie*, în CL, XXIII, 1978, nr. 1, p. 103–111.

G. G. NEAMŢU AND *THE PREDICATE IN THE ROMANIAN LANGUAGE* (*Abstract*)

The work of the distinguished professor and linguist G.G. Neamţu *Predicatul în limba română (The predicate in the Romanian Language)* has the essential attribute of being an authentic contribution to the Romanian syntactical theories regarding the syntactical meta-concept of the predicate. It is a generic statement the fact that all Romanian syntax experts have expressed their opinions regarding the hot points of the traditional Romanian syntactical theories, but in fact all the aspects of the Romanian syntax starting from the existing of such points of contradiction have an evolutive theoretical history, all of them were of interest, were theoretical challenges and have received the most interesting and contradictorial solutions and the problem of the nominal predicate with the underlying predicativity or non-predicativity of the verb *to be* was a controversial subject and represents and will represent for all researchers a point of interpretative contradiction. Important theories and thesis of the Romanian syntax are built on this pillar of the copulative verb. If we would try to read any of the Romanian thesis by letting this central theory behind, we would notice that the whole syntactical architecture of this thesis would collapse struck by non- intelligibility.

Cuvinte-cheie: *predicativitate*, *verb copulativ*, *predicat nominal*, *sintaxă*.
Keywords: *predicativity*, *copulative verb*, *nominal predicate*, *syntax*.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”
Facultatea de Litere
Iaşi, B-dul Carol I, 11
msecrieru@yahoo.com

BDD-V682 © 2015 Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:12:04 UTC)